

OSNOVNI TEKST

Na osnovu člana 5 stav 8 Zakona o sredstvima za zaštitu bilja ("Službeni list CG", br. 51/08 i 18/14), Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja donijelo je

Pravilnik o označavanju sredstava za zaštitu bilja*

Pravilnik je objavljen u "Službenom listu CG", br. 46/2014 od 31.10.2014. godine, a stupio je na snagu 8.11.2014.

* U ovaj pravilnik prenesena je Regulatorna komisija (EU) broj 547/2011 od 8. juna 2011. godine o sprovođenju Regulative (EZ) broj 1107/2009 Evropskog parlamenta i Savjeta u pogledu zahtjeva za označavanje sredstava za zaštitu bilja

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se bliži sadržaj podataka i oznaka na pakovanju, uputstva za upotrebu, sadržaj etikete, standardni i dodatni izrazi kojima se upozorava na posebne opasnosti i mjere bezbjednosti za sredstva za zaštitu bilja.

Član 2

Etiketa je štampana, tekstualna i grafička oznaka na sredstvima za zaštitu bilja koja sadrži potrebne podatke, a služi korisniku, kao osnovna informacija o bezbjednoj i efikasnoj primjeni sredstva za zaštitu bilja.

Odvojeno uputstvo je uputstvo koje se prilaže uz pakovanje (ambalažu) sredstva za zaštitu bilja ako je raspoloživi prostor na etiketi odnosno ambalaži nedovoljan za navođenje svih podataka i sastavni je dio etikete.

Član 3

Sadržaj podataka i oznaka na pakovanju, uputstva za upotrebu i sadržaj etikete za sredstva za zaštitu bilja, dati su u Prilogu 1 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Standardni i dodatni izrazi kojima se upozorava na posebnu opasnost za zdravlje ljudi ili životinja ili životnu sredinu (standard phrases for special risks to human or animal health or to the environment), dati su u Prilogu 2 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Standardni i dodatni izrazi za mjere bezbjednosti za zaštitu zdravlja ljudi ili životinja ili životne sredine (standard phrases for safety precautions for the protection of human or animal health or to the environment), dati su u Prilogu 3 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Član 4

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 320-660/14-3

Podgorica, 27. oktobra 2014. godine

Ministar,
prof. dr **Petar Ivanović**, s.r.

Prilog 1

Podaci i oznake na pakovanju, uputstva za upotrebu, sadržaj etikete sredstva za zaštitu bilja

- 1) Pakovanje sredstava za zaštitu bilja treba da sadrži:
 - a) trgovački naziv sredstva za zaštitu bilja pod kojim je sredstvo registrovano;
 - b) naziv i sjedište odnosno ime, prezime i adresu lica na koje glasi rješenje o registraciji (nosilac registracije) i registracioni broj sredstva za zaštitu bilja, ime i adresu odgovornog lica za završno pakovanje i označavanje ako je različito;
 - c) količinu i naziv svake aktivne supstance i to za:
 - čvrste supstance, aerosole, isparljive tečnosti (maksimalna tačka ključanja 50 °C) ili viskozne tečnosti (donja granica 1 Pa s na 20 °C), kao % w/w i g/kg;
 - druge tečnosti/gel formulacije kao % w/w i g/l;
 - gasove kao % v/v i % w/w.
- Ako je aktivna supstanca mikroorganizam, sadržaj se izražava kroz broj aktivnih jedinica/volumen ili težinu ili na bilo koji drugi način relevantan za mikroorganizme npr. broj kolonija po gramu (cfu/g);
- d) neto količinu sredstva za zaštitu bilja koja se iskazuje u: g ili kg za čvrste formulacije, g, kg, ml ili l za gasove i ml ili l za tečne formulacije;
- e) broj serije i datum proizvodnje;

- f) podatke o prvoj pomoći, simptomi trovanja i mjere prve pomoći i liječenja;
- g) upozorenja o riziku za ljude, životinje i životnu sredinu, iz Priloga 2 ovog pravilnika;
- h) preventivne mjere za zaštitu ljudi životinja i životne sredine, obavještenje o opasnosti i obavještenje o mjerama predostrožnosti iz Priloga 3 ovog pravilnika;
- i) vrstu sredstva za zaštitu bilja prema načinu djelovanja, odnosno suzbijanja štetnog organizma (e.g. insekticid, regulator rasta, herbicid, fungicid itd.) i prema kodnoj oznaci formulacije (prašak za suspenziju, emulzioni koncentrat itd.);
- j) namjenu za koje je sredstvo za zaštitu bilja registrovano i specifične poljoprivredne uslove, uslove zdravstvene zaštite bilja i ekološke uslove pod kojima se sredstvo za zaštitu bilja može ili ne može upotrebljavati;
- k) uputstvo za upotrebu i doziranje izraženo u mjernim jedinicama za svaku upotrebu u skladu sa rješenjem o registraciji treba da sadrži: maksimalne doze po hektaru, maksimalan broj primjena u toku godine, vrijeme primjene, vremenski razmak između primjene, način primjene, uticaj na efikasnost sredstva za zaštitu bilja, mogućnost miješanja sa drugim sredstvima za zaštitu bilja, doza koja se izražava u metričkim jedinicama za svaku upotrebu po uslovima iz registracije;
- 1) vremenski razmak između svake upotrebe sredstva za zaštitu bilja ukoliko je potrebno i:
- sadnje usjeva;
 - sadnje sljedećeg usjeva;
 - perioda kada se dozvoljava pristup ljudi i životinja (radna karenca);
 - žetve ili berbe ili prerade uskladištenih poljoprivrednih proizvoda (karenca);
 - upotrebe ili upotrebe u ishrani;
- m) informacije o mogućoj fitotoksičnosti, o osjetljivosti određenih sorti i o bilo kojoj direktnoj ili indirektnoj negativnoj nus pojavi na bilju i biljnim proizvodima zajedno sa vremenskim razmacima koji se prate između primjene i sadnje:
- tretiranog usjeva ili
 - sljedećeg ili združenog usjeva;
- n) odvojeno uputstvo, ako prati sredstvo za zaštitu bilja, sa naznakom: "Pročitajte odvojena uputstva prije upotrebe";
- o) uputstva za čuvanje sredstava za zaštitu bilja i pakovanja, navode se podaci o rukovanju pakovanjima, podaci o odlaganju pakovanja (ambalaže) sa napomenom: "Nije namijenjena za ponovnu upotrebu";
- p) datum isteka roka upotrebe ispisan na način da se ne može brisati i uklanjati bez oštećenja pakovanja;
- q) podatke o minornoj upotrebi sredstava za zaštitu bilja¹;
- r) kategorije korisnika kojima se registracijom dozvoljena upotreba sredstva za zaštitu bilja.
- 2) Podaci iz tačke 1 podtač. j, k, l, m, o, p i q, ovog priloga mogu se navesti na odvojenom uputstvu koje se prilaže uz pakovanje sredstva za zaštitu bilja ako je raspoloživ prostor na etiketi odnosno pakovanju nedovoljan za navođenje podataka, a odvojeno uputstvo smatra se sastavnim dijelom etikete.
- 3) Podaci i oznake na pakovanju sredstava za zaštitu bilja treba da budu čitko i jasno naznačeni, a veličina slova na etiketi ne može biti manja od 6 pt (6 pt = 1 nonparel = 2,2563 mm).

¹ Član 51(5) ili 54 Regulative (EC) 1107/2009;

Prilog 2

Standardni i dodatni izrazi kojima se upozorava na posebne opasnosti za zdravlje ljudi ili životinja ili za životnu sredinu

1) Standardni izrazi za posebnu opasnost (rizik):

1.1. Posebna opasnost (rizik) za ljude (RSh)

RSh 1

Otrovno u dodiru sa očima.

RSh 2

Može uzrokovati fotosenzibilizaciju.

RSh 3

U dodiru sa parom, uzorkuje opekotine kože i očiju, a dodir sa tečnošću uzrokuje promrzline.

1.2. Posebna opasnost (rizik) za životnu sredinu (RSe)

Nema dodatnih izraza upozorenja.

2) Dodatni kriterijumi za dodjelu standardnih izraza za posebne opasnosti (rizike):

2.1. Dodatni kriterijumi za standardne izraze za ljude:

RSh 1

Otrovno u dodiru sa očima.

Izraz se navodi na etiketi ako test nadražljivosti oka prilikom registracije sredstava za zaštitu bilja² kod eksperimenata na životinjama uzrokuje jasno vidljive znake sistemske toksičnosti (npr. simptome inhibicije kolinesteraze) ili smrtnost, što može biti posljedica dejstva aktivne supstance kroz sluzokožu oka i ako postoje dokazi da kod ljudi dolazi do sistemske toksičnosti nakon dodira sa očima.³

RSh 2

Može uzrokovati fotosenzibilizaciju.

Izraz se navodi na etiketi ako postoje eksperimentalni dokazi ili dokazi o izloženosti ljudi sredstvu za zaštitu bilja koja uzrokuje fotosenzibilizaciju i ako sredstvo za zaštitu bilja sadrži 1% ili više aktivne supstance ili dodatka koji kod ljudi izaziva fotosenzibilizaciju, u tim slučajevima treba navesti mjere za ličnu zaštitu iz Priloga 3 ovog pravilnika.

RSh 3

Dodir sa parom uzorkuje opekotine kože i očiju, a dodir sa tečnošću uzrokuje promrzline.

Izraz se prema potrebi navodi na etiketi sredstva za zaštitu bilja koja su u obliku tečnog gasa (primjer: metil bromid) u tim slučajevima na sredstvu za zaštitu bilja treba navesti mjere za ličnu zaštitu kod primjene sredstva za zaštitu bilja iz Priloga 3

ovog pravilnika, a ako je sredstvo za zaštitu bilja označeno oznakama R34 ili R35 treba navesti mjeru u skladu sa propisom koji uređuje razvrstavanje, pakovanje i označavanje opasnih hemikalija⁴, oznaka RSh 3 se ne navodi.

2.2. Kriterijumi za određivanje dodatnih izraza upozorenja o rizicima za životnu sredine (RSe)

Nema dodatnih izraza upozorenja.

² Iz tačke 7.1.5 dijela A Anex Regulative (EU) No 545/2011 (point 7.1.5 of part A of the Annex to Regulation (EU) No 545/2011);

³ Zaštita očiju će biti navedena u ovim slučajevima, u skladu sa Aneksom III.EN 11.6.2011 Službeni list Evropske unije L 155/181;

⁴ izraz rizika R34 ili R35 iz Direktive 1999/45/EC;

Prilog 3

Dodatni standardni izrazi za mjere bezbjednosti za zaštitu zdravlja ljudi ili životinja ili životne sredine

Dodatni standardni izrazi primjenjuju se i na sredstva za zaštitu bilja koja sadrže mikroorganizme, uključujući i viruse kao aktivne supstance. Sredstva za zaštitu bilja koja sadrže mikroorganizme, uključujući i viruse kao aktivne supstance, označavaju se i u skladu sa propisima za ocjenu aktivnih materija⁵, u slučaju da imaju uticaja na senzibilizaciju kože i disajnih organa.

1. Opšti dodatni standardni izrazi obavještenja

Na etiketi svih sredstava za zaštitu bilja treba navesti izraze koji se prema potrebi, dopunjavaju tekstem u zagradama i to:

SP 1

Sa sredstvom ili njegovom ambalažom ne kontaminirajte vode. (Uređaje za nanošenje ne čistiti ili ispirati u blizini površinskih voda/Spriječiti kontaminaciju preko drenažnih i odvodnih kanala na poljoprivrednom zemljištu i cestama.) (Do not contaminate water with the product or its container (Do not clean application equipment near surface water/Avoid contamination via drains from farmyards and roads).

2. Posebni dodatni izrazi obavještenja

2.1. SPo izrazi obavještenja za ljude koji primjenjuju sredstva za zaštitu bilja): S

Za ljude koji primjenjuju sredstva za zaštitu bilja, sredstva za zaštitu bilja mogu se označiti sljedećim izrazima obavještenja o:

a) potrebnoj odgovarajućoj ličnoj zaštitnoj opremi (npr. kombinezoni, kecelje, rukavice, čvrsta obuća, gumene čizme, zaštita za lice, čvrsto prijanjajuće naočare, kapa, kapuljača ili posebna vrsta respiratora);

b) ličnim zaštitnim sredstvima potrebnim za određene poslove kao što su: miješanje, punjenje ili rukovanje nerazrijeđenim ili primjena ili raspršivanje razrijeđenog sredstva za zaštitu bilja, rukovanje nedavno tretiranim materijalima kao što su bilje ili zemljište ili ulazak u nedavno tretirana područja;

c) posebnim zahtjevima za izvođenje određenih postupaka i to:

- korišćenje zatvorenog sistema prenosa za punjenje rezervoara raspršivača sredstvom za zaštitu bilja;

- opremljeni sistem za klimatizaciju/filtriranje vazduha za ljude koji primjenjuju sredstva za zaštitu bilja i koji tokom primjene rade u zatvorenoj kabini;

- tehnička kontrola može zamijeniti ličnu zaštitnu opremu ako pružaju jednak ili viši nivo zaštite.

Posebni dodatni izrazi obavještenja:

SPo 1

U slučaju dodira sa kožom odstraniti sredstvo suvom krpom i isprati kožu većom količinom vode (After contact with skin, first remove product with a dry cloth and then wash the skin with plenty of water).

SPo 2

Nakon upotrebe sredstva oprati zaštitnu odjeću (Wash all protective clothing after use).

SPo 3

Nakon primjene sredstva ne udisati dim i odmah napustiti tretirano područje (After igniting the product, do not inhale smoke and leave the treated area immediately).

SPo 4

Ambalažu otvoriti na otvorenom mjestu i u suvim uslovima (The container must be opened outdoors and in dry conditions).

SPo 5

Prije ponovnog ulaska detaljno provjetriti tretirane površine/staklenike (treba navesti vrijeme) dok se primijenjeno sredstvo ne osuši (Ventilate treated areas/greenhouses thoroughly/time to be specified/until spray has dried before re-entry).

2.2. Izrazi obavještenja za zaštitu životne sredine (Safety Precautions for environment): SPe

SPe 1

Zbog zaštite podzemnih voda/organizama u zemljištu ne upotrebljavati ovo ili drugo sredstvo koje sadrži (navodi se aktivna supstanca ili aktivne supstance, gdje je bitno) više od (navodi se vremenski razmak ili broj primjena) (To protect groundwater/soil organisms do not apply this or any other product containing (identify active substance or class of substances, as appropriate) more than (time period or frequency to be specified).

SPe 2

Zbog zaštite podzemnih voda/organizama u zemljištu ne upotrebljavati na (navodi se tip zemljišta ili drugi posebni uslovi) zemljištu (To protect groundwater/aquatic organisms do not apply to (soil type or situation to be specified) soils).

SPe 3

Zbog zaštite vodenih organizama/neciljanog bilja/neciljanih glavonožaca /insekata treba poštovati zone zaštite od (navesti rastojanje) do nepoljoprivredne/vodne površine (To protect aquatic organisms/non-target plants/non-target arthropods/insects respect an unsprayed buffer zone of (distance to be specified) to non-agricultural land/surface water bodies).

SPe 4

Zbog zaštite vodenih organizama/neciljanog bilja ne upotrebljavati na nepropusnim površinama kao što su asfalt, beton, željezničke pruge i druge površine na kojima postoji velika mogućnost površinskog ispiranja (To protect aquatic organisms/non-target plants do not apply on impermeable surfaces such as asphalt, concrete, cobblestones, railway tracks and other situations with a high risk of run-off).

SPe 5

Zbog zaštite ptica/divljih vrsta sisara sredstvo mora biti u potpunosti unešeno (inkorporirano) u zemljište, uključujući i zadnje redove (To protect birds/wild mammals the product must be entirely incorporated in the soil; ensure that the product is also fully incorporated at the end of rows).

SPe 6

Zbog zaštite ptica/divljih sisara ukloniti rasuto sredstvo (To protect birds/wild mammals remove spillages).

SPe 7

Ne primjenjivati u vrijeme parenja ptica (Do not apply during the bird breeding period).

SPe 8

Opasno za pčele/Zbog zaštite pčela i drugih oprašivača ne tretirati usjev za vrijeme cvjetanja/Ne primjenjivati u vrijeme ispaše pčela/Skloniti ili pokriti košnicu tokom primjene i određeno vrijeme (navesti) nakon primjene/Ne primjenjivati u vrijeme cvjetanja korova/Odstraniti korove prije cvjetanja/Ne primjenjivati sredstvo prije (navesti vrijeme) (Dangerous to bees./To protect bees and other pollinating insects do not apply to crop plants when in flower./Do not use where bees are actively foraging./Remove or cover beehives during application and for (state time) after treatment./ Do not apply when flowering weeds are present./ Remove weeds before flowering./Do not apply before (state time).

2.3. Izrazi obavještenja koje se odnose na dobra poljoprivrednu praksu

SPa 1

Zbog sprječavanja pojave otpornosti (rezistentnosti) ne primjenjivati ovo ili drugo sredstvo koje sadrži (navodi se aktivna supstanca ili aktivne supstance) više od (navesti razmak između primjena ili broj primjena) (To avoid the build-up of resistance do not apply this or any other product containing (identify active substance or class of substances, as appropriate) more than (number of applications or time period to be specified).

2.4. Posebni dodatni izrazi obavještenja za rodenticide (SPr)

SPr 1

Mamci trebaju biti postavljeni na način kojim se sprječava drugim životinjama da ih konzumiraju, a mamce u obliku blokova treba postaviti tako da ih glodari ne mogu raznositi (The baits must be securely deposited in a way so as to minimise the risk of consumption by other animals. Secure bait blocks so that they cannot be dragged away by rodents).

SPr 2

Tretirano područje treba biti u vrijeme primjene označeno i treba biti navedena opasnost od trovanja (primarnog i sekundarnog) antikoagulansima, kao i odgovarajući antidote (Treatment area must be marked during the treatment period. The danger from being poisoned (primary or secondary) by the anticoagulant and the antidote against it should be mentioned).

SPr 3

Tokom tretiranja uginule glodare treba svakodnevno uklanjati.

Uginuli glodari se ne odlažu u kante za smeće ili mjesta za odlaganje smeća (Dead rodents must be removed from the treatment area each day during treatment. Do not place in refuse bins or on rubbish tips).

3. Kriterijumi za dodjeljivanje standardnih izraza za posebne mjere bezbjednosti odnosno posebnih dodatnih izraza obavještenja

3.1. Sredstva za zaštitu bilja se registruju samo za one primjene koje su odobrene na osnovu ocjene dokumentacije sprovedene u skladu sa propisom o jedinstvenim načelima za ocjenjivanje i registraciju sredstava za zaštitu bilja⁶.

Posebni dodatni izrazi obavještenja rezultat su ocjene donešene prema jedinstvenim načelima i primjenjuju se posebno u slučajevima ako su potrebne mjere za ublažavanje opasnosti (rizika) radi sprječavanja neželjenog dejstva.

3.2. Kriterijum za određivanje dodatnih izraza obavještenja za ljude koji primjenjuju sredstva za zaštitu bilja

SPo 1

U slučaju dodira sa kožom odstraniti sredstvo suvom krpom i isprati kožu većom količinom vode.

Izraz se upotrebljava za sredstva za zaštitu bilja koja sadrže supstance koje mogu burno reagovati u dodira sa vodom, kao što su cijanidne soli ili aluminijum fosfid.

SPo 2

Nakon upotrebe sredstva oprati zaštitnu odjeću.

Izraz se preporučuje ako je za zaštitu ljudi koji primjenjuju sredstva za zaštitu bilja, potrebna zaštitna odjeća i obavezan je za sva sredstva za zaštitu bilja razvrstana kao T ili T+.

SPo 3

Nakon primjene sredstva ne udisati dim i odmah napustiti tretirano područje (fumigacija).

Izraz se upotrebljava za sredstva za zaštitu bilja koja se upotrebljavaju kao fumiganti i ako upotreba maske za disanje nije dovoljna.

SPo 4

Ambalažu otvoriti na otvorenom mjestu i u suvim uslovima.

Izraz se upotrebljava za sredstva za zaštitu bilja koja sadrže aktivne supstance koje burno reaguju u dodiru sa vodom ili vlažnim vazduhom, kao što je aluminijum fosfid ili koja sadrže samozapaljive materije kao što su (alkilenbis-) ditiokarbamati, može se upotrebljavati i za isparljiva sredstva za zaštitu bilja koja su razvrstana kao R20, R23 ili R26, a u nekim slučajevima potrebno je stručno mišljenje radi ocjene svojstva sredstva za zaštitu bilja i ambalaže odnosno pakovanja koja mogu predstavljati opasnost za ljude koji ih primjenjuju.

SPo 5

Prije ponovnog ulaska detaljno provjetriti tretirane površine/staklenike (treba navesti vrijeme) dok se primijenjeno sredstvo ne osuši.

Izraz se može upotrebljavati za sredstva za zaštitu bilja koja se primjenjuju u staklenicima ili drugim zatvorenim prostorima kao što su skladišta.

3.3. Kriterijumi za dodjeljivanje dodatnih izraza obavještenja za životnu sredinu

Spe 1

Zbog zaštite podzemnih voda/organizama u zemljištu ne upotrebljavati ovo ili drugo sredstvo koje sadrži (navodi se aktivna

supstancu ili aktivne supstance, gdje je bitno) više od (navodi se vremenski razmak ili broj primjena).

Izraz se upotrebljava za sredstva za zaštitu bilja za koja je određeno, da je za jednu ili više primjena navedenih na etiketi, potrebno preduzeti mjere radi smanjenja rizika od nakupljanja sredstva za zaštitu bilja u zemljištu, djelovanja na organizme koji žive u zemljištu ili mikrofloru zemljišta, i/ili podzemnih voda.

SPe 2

Zbog zaštite podzemnih voda/organizama u zemljištu ne upotrebljavati na (navodi se tip ili drugi posebni uslovi) zemljištu.

Izraz se može upotrijebiti kao mjera za smanjenje rizika od mogućeg zagađivanja podzemnih ili površinskih voda u osjetljivim uslovima (npr. zbog tipa zemljišta, topografije ili dreniranog zemljišta) ako ocjenjivanje za jednu ili više primjena navedenih na etiketi pokazuje da je potrebno preduzeti mjere za smanjenje rizika od neprihvatljivih djelovanja.

SPe 3

Zbog zaštite vodenih organizama/neciljanog bilja/neciljanih zglavkara/insekata treba poštovati zone sigurnosti od (navesti razmake) do nepoljoprivredne/vodene površine.

Izraz se upotrebljava radi zaštite neciljanog bilja, neciljanih zglavkara i/ili vodenih organizama ako ocjenjivanje za jednu ili više primjena navedenih na etiketi pokazuje da je potrebno preduzeti mjere za smanjenje rizika od neprihvatljivog djelovanja.

SPe 4

Zbog zaštite vodenih organizama/neciljanog bilja ne upotrebljavati na nepropusnim površinama kao što su asfalt, beton, željezničke pruge i druge površine na kojima postoji velika mogućnost površinskog ispiranja. U zavisnosti od načina primjene sredstva za zaštitu bilja, izraz se može upotrijebiti za smanjenje rizika od površinskog ispiranja, radi zaštite vodenih organizama ili neciljanog bilja.

SPe 5

Zbog zaštite ptica/divljih vrsta sisara sredstvo treba biti u potpunosti unešeno (inkorporirano) u zemljište, uključujući i krajnje redove.

Izraz se upotrebljava za sredstva za zaštitu bilja u obliku granule ili peleta i slično, koja se moraju unijeti u zemljište radi zaštite ptica ili divljih sisara.

SPe 6

Zbog zaštite ptica/divljih vrsta sisara treba ukloniti rasuto sredstvo.

Izraz se upotrebljava za sredstva za zaštitu bilja u obliku granula ili peleta i slično, radi izbjegavanja konzumiranja od strane ptica ili divljih sisara, a preporučuje se za sredstva za zaštitu bilja u čvrstom stanju koja se upotrebljavaju nerazrijeđena.

SPe 7

Ne primjenjivati u vrijeme parenja ptica.

Izraz se upotrebljava ako je ocjenjivanje za jednu ili više primjena navedenih na etiketi, pokazalo potrebu preduzimanja mjera za smanjenje rizika

SPe 8

Opasno za pčele/Zbog zaštite pčela i drugih oprašivača ne tretirati usjev za vrijeme cvjetanja/Ne primjenjivati u vrijeme ispaše pčela/Skloniti ili pokriti košnicu tokom primjene i određeno vrijeme (navesti) nakon primjene/Ne primjenjivati u vrijeme cvjetanja korova/Odstraniti korove prije cvjetanja/Ne primjenjivati sredstvo prije (navesti vrijeme).

Izraz se upotrebljava za sredstva za zaštitu bilja ako je ocjenjivanje za jednu ili više primjena navedenih na etiketi, pokazalo potrebu preduzimanja mjera za smanjenje rizika, radi zaštite pčela ili drugih insekata oprašivača, a zavisno od načina primjene sredstva za zaštitu bilja, bira se odgovarajuća oznaka, radi smanjenja opasnosti za pčele i druge insekte oprašivače i njihova legla.

3.4. Kriterijumi za određivanje dodatnih izraza obavještenja koja se odnose na dobru poljoprivrednu praksu

SPa 1

Zbog sprječavanja pojave otpornosti (rezistentnosti) ne primjenjivati ovo ili drugo sredstvo koje sadrži (navodi se aktivna tvar ili skupina aktivnih tvari) više od (navesti razmak između primjena ili broj primjena).

Izraz se upotrebljava, radi ograničenja rizika od razvoja otpornosti rezistentnosti, ako je takvo ograničenje potrebno.

3.5. Kriterijumi za određivanje posebnih dodatnih izraza obavještenja za rodenticide

SPr 1

Mamci trebaju biti postavljeni na način kojim se sprječava drugim životinjama da ih konzumiraju.

Mamce u obliku blokova treba postaviti tako da ih glodari ne mogu raznositi.

Izraz se nalazi na istaknutom mjestu na etiketi, radi pravilne primjene i isključenja mogućnosti pogrešne primjene.

SPr 2

Tretirano područje treba biti označeno u vrijeme primjene i navesti opasnost od trovanja (primarnog i sekundarnog) antikoagulansima, kao i odgovarajući antidot.

Izraz se nalazi na istaknutom mjestu na etiketi, radi izbjegavanja rizika od slučajnog trovanja u najvećoj mogućoj mjeri.

SPr 3

Tokom tretiranja uginule glodare treba svakodnevno uklanjati.

Uginule glodare ne treba odlagati u kante za smeće ili mjesta za odlaganje smeća.

Izraz se upotrebljava za rodenticide koji sadrže antikoagulans kao aktivnu supstancu, radi izbjegavanja sekundarnog trovanja životinja.

⁵ koje su navedene u dijelu B priloga Regulative (EU) No 544/2011 (1) i dio B priloga Regulative (EU) No 545/2011 (2);

⁶ Uredba (EZ) br 1107/2009 Evropskog parlamenta i Saveta u vezi sa jedinstvenim načelima za evaluaciju i autorizaciju za zaštitu bilja (Regulation (EC) No 1107/2009 of the European Parliament and of the Council as regards uniform principles for evaluation and authorisation of plant protection products);

Na osnovu člana 5 stav 8 Zakona o sredstvima za zaštitu bilja ("Službeni list CG", br. 51/08 i 18/14), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede donijelo je

Pravilnik o dopuni Pravilnika o označavanju sredstava za zaštitu bilja

Pravilnik je objavljen u "Službenom listu CG", br. 81/2021 od 27.7.2021. godine, a stupio je na snagu 4.8.2021.

Član 1

U Pravilniku o označavanju sredstava za zaštitu bilja ("Službeni list CG", broj 46/14), u članu 3 poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

"Formulacije i skraćene kodne oznake formulacija date su u Prilogu 4 koji je sastavni dio ovog pravilnika."

Član 2

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 05-313/21-3834/5

Podgorica, 26. jula 2021. godine

Ministar,
mr **Aleksandar Stijović**, s.r.

Prilog 4

Formulacije i skraćene oznake

1. Aktivna supstanca				
Red. br.	Naziv (termin)		Skraćena	Definicija
	Crnogorski	Engleski		
1	tehnički proizvodi	<i>technical material</i>	TC	Materijal koji sadrži aktivnu supstancu i nečistoće koje nastaju pri njenoj proizvodnji. Može da sadrži i neophodnu količinu aditiva.
2	tehnički koncept	<i>technical concentrate</i>	TK	Materijal koji sadrži aktivnu supstancu i nečistoće koje nastaju pri njenoj proizvodnji. Može da sadrži i malu količinu neophodnih aditiva i pogodne rastvarače. Koristi se samo za pripremu formulacija.
2. Tečne formulacije				
Red. br.	Naziv (termin)		Skraćena	Definicija
	Crnogorski	Engleski		
1	emulzija ulje u vodi	<i>emulsion, oil-in-water</i>	EW	Tečna heterogena formulacija koja se sastoji od pesticida rastvorenog u organskom rastvaraču dispergovanog kao fine kapljice u kontinuiranoj vodenoj fazi.
2	emulzija voda u ulju	<i>emulsion, water-in-oil</i>	EO	Tečna heterogena formulacija koja se sastoji od pesticida rastvorenog u vodi dispergovanog kao fine kapljice u kontinuiranoj organskoj tečnoj fazi.
3	emulzija za tretiranje sjemena	<i>emulsion for seed treatment</i>	ES	Stabilna emulzija za primjenu na sjemenskom materijalu bilo direktno ili poslije razblaživanja.
4	koncentrat za emulziju	<i>emulsifiable concentrate</i>	EC	Tečna formulacija koja ima osobinu stvaranja emulzije kada se miješa sa vodom, ili tečna homogena formulacija koja se primjenjuje kao emulzija poslije razblaživanja sa vodom.
5	koncentrovana emulzija	<i>concentrate emulsion</i>	CE	Tečni, ili polutečni oblik u vidu emulzije, koji se prije upotrebe razređuje vodom do željene koncentracije.

6	koncentrovana suspenzija	<i>suspension concentrate</i>	SC	Stabilna suspenzija aktivne supstance u tečnosti namijenjena za razblaživanje prije upotrebe
7	koncentrovana suspenzija za tretiranje sjemena	<i>flowable concentrate for seed treatment</i>	FS	Stabilna suspenzija za primjenu na sjemenskom materijalu bilo direktno ili poslije razblaživanja.
8	suspoemulzija	<i>suspoemulsion</i>	SE	Heterogena tečna formulacija koju čini stabilna disperzija aktivne supstance u formi čvrstih čestica i finih kapljica u kontinuiranoj vodenoj fazi.
9	koncentrovani rastvor	<i>soluble concentrate</i>	SL	Homogena tečna formulacija koja se primjenjuje kao pravi rastvor aktivne supstance poslije razblaživanja u vodi.
10	rastvor za tretiranje sjemena	<i>solution for seed treatment</i>	LS	Rastvor za primjenu na sjemenskom materijalu bilo direktno ili poslije razblaživanja.
11	uljni rastvor	<i>oil-miscible liquid</i>	OL	Homogena tečna formulacija koja se primjenjuje kao homogena tečnost poslije razblaživanja sa organskim rastvaračem.
12	vodeni rastvor	<i>aqueous solution</i>	AS	Tečna homogena formulacija koja se primjenjuje kao pravi rastvor aktivne supstance.

3. Čvrste formulacije

Red. br.	Naziv (termin)		Skraćenica	Definicija
	Crnogorski	Engleski		
1	briket	<i>briquette</i>	BR	Čvrsti komadi (blokovi) pripremljeni za postepeno ispuštanje aktivne supstance u vodu.
2	palette	<i>pellets</i>	PT	Aglomerati koji imaju sferičan, jajast ili cilindričan oblik najmanje dimenzije od 2 mm.
3	tablete	<i>tablets</i>	TB	Aglomerati ujednačenih oblika i dimenzija, obično kružna sa ravnim ili konveksnim površinama čije je rastojanje između površina manje od prečnika, koje se raspadaju u vodi.
4	granule	<i>granules</i>	GR	Pesticidni preparati u čvrstom agregatnom stanju u obliku aglomerata sa definisanim prečnikom čestica 0,1-1,00 mm.
5	fine granule	<i>fine granules</i>	FG	Pesticidni preparati u čvrstom agregatnom stanju u obliku aglomerata sa definisanim prečnikom čestica 0,30-2,50 mm.
6	mikrogranule	<i>microgranules</i>	MG	Pesticidni preparati u čvrstom agregatnom stanju u obliku aglomerata sa definisanim prečnikom čestica 0,10-0,60 mm.
7	makrogranule	<i>macrogranules</i>	GG	Pesticidni preparati u čvrstom agregatnom stanju u obliku aglomerata sa definisanim prečnikom čestica 2,00-6,00 mm.
8	vododispersibilne granule	<i>water dispersible granules</i>	WG	Formulacija koju čine granule koje se primjenjuju poslije raspadanja i raspršivanja u vodi.
9	vodorastvorljive granule	<i>water soluble granules</i>	SG	Formulacija koju čine granule koje se primjenjuju kao pravi rastvor aktivne supstance poslije rastvaranja u vodi, ali koji može sadržavati nerastvorene inertne ingredijente.
10	prašivo	<i>powder</i>	PW	Prašak čije su čestice prečnika 45-90 mm namijenjen za primjenu u suvom stanju
11	prašivo za zaprašivanje	<i>dustable powder</i>	DP	Prašak čije su čestice manjeg prečnika od 45 mm namijenjen za primjenu u suvom stanju
12	prašivo za zaprašivanje sjemena	<i>powder for seed treatment (dry seed treatment)</i>	DS	Prašivo za direktnu primjenu na sjeme u suvom stanju.
13	kvašljivi prašak	<i>wettable powder</i>	WP	Prašasta formulacija koja se poslije disperzije u vodi primjenjuje kao suspenzija.
	vododisperszni	<i>water dispersible</i>		Prašak koji se raspršuje u visokim koncentracijama u vodi

14	prašak za vlažno tretiranje sjemena	<i>powder for slurry treatment of seed</i>	WS	prije primjene stvarajući gustu tečnost za nanošenje na sjemenski materijal.
15	vodorastvorljivo prašivo	<i>water soluble powder</i>	SP	Prašasta formulacija koja se primjenjuje kao pravi rastvor aktivne supstance poslije rastvaranja u vodi, ali koji može sadržavati nerastvorljive inertne ingredijente.
16	vodorastvorljivo prašivo za tretiranje sjemena	<i>water soluble powder for seed treatment</i>	SS	Prašivo koje se rastvara u vodi prije primjene na sjemenski materijal.

4. Formulacije za posebne namjene

Red. br.	Naziv (termin)		Skraćenica	Definicija
	Crnogorski	Engleski		
1	granule za zadimljavanje	<i>smoke granules</i>	GF	Posebni oblici kojima se obezbjeđuje nastajanje dima.
2	kutije za zadimljavanje	<i>smoke cartridge</i>	FP	
3	limena kutija za zadimljavanje	<i>smoke tin</i>	FD	
4	pelete za zadimljavanje	<i>smoke pellets</i>	FW	
5	sveća za zadimljavanje	<i>smoke candle</i>	FK	
6	tablete za zadimljavanje	<i>smoke tablets</i>	FT	
7	generator za zadimljavanje	<i>smoke generator</i>	FU	
8	štapić za zadimljavanje	<i>smoke rodlet</i>	FR	
9	gas	<i>gas</i>	GA	Gas koji se nalazi komprimovan u bocama ili tankovima.
10	proizvod koji generiše gas	<i>gas generating product</i>	GE	Formulacija koja generiše gas.
11	tečni fumigant	<i>liquid fumigant</i>	LF	Formulacija namijenjena za primjenu uređajima za fumigaciju.
12	proizvod koji deluje isparenjem	<i>vapour releasing product</i>	VP	Formulacija koja sadrži jednu ili više isparljivih materija koje lako dopijevaju u vazduh, a brzina isparavanja se kontroliše pogodnom formulacijom ili isparivačem.
13	koncentrat za toplo zamagljivanje	<i>hot fogging concentrate</i>	HN	Formulacija pogodna za primjenu sa opremom za toplo zamagljivanje, direktno ili poslije razblaživanja.
14	koncentrat za zamagljivanje	<i>fogging concentrate</i>	NB	Formulacija pogodna za primjenu sa opremom za zamagljivanje, direktno ili poslije razblaživanja.
15	generator aerosola	<i>aerosol generator</i>	AE	Formulacija namijenjena za obrazovanje hladnog aerosola.
16	tečnost za primjenu ulatramalih zapremina	<i>ultra-low volume liquid</i>	UL	Homogena tečnost za direktnu primjenu opremom za ultramalu zapreminu (ULV).
17	suspenzija za ULV aplikaciju	<i>ultra-low volume suspension</i>	SU	Suspenzija za primjenu opremom za ultramalu zapreminu (ULV).
18	rastvor koji se sipa	<i>pour-on</i>	PO	Rastvor koji se sipa na kožu životinja u velikoj zapremini (normalno je >100 ml po životinji).
19	suspenzija kapsula	<i>capsule suspension</i>	CS	Stabilna suspenzija kapsula u tečnosti, obično namijenjena za razblaživanje vodom prije upotrebe.
20	suspenzija koja se miješa sa	<i>oil miscible flowable concentrate (oil</i>	OF	Stabilna suspenzija aktivne supstance u tečnosti, koja se razrjeđuje organskom tečnošću prije aplikacije.

	ujem	<i>miscible suspension</i>)		
21	koncentrat za disperziju (disperzioni koncentrat)	<i>dispersible concentrate</i>	DC	Tečna homogena formulacija koja se primjenjuje kao disperzija čvrstih čestica nakon razblaženja sa vodom.
22	ostale tečnosti koje se primjenjuju bez razblaženja	<i>other liquids to be applied undiluted</i>	AL	Ostale tečnosti koje nemaju specifičnu oznaku, a primjenjuju se bez razblaženja.
23	tečnost sa električnim nabojem	<i>electrochargeable liquid</i>	ED	Specijalna tečna formulacija za elektrostatičko (elektrodinamičko) tretiranje.
24	ulje koje se razliva	<i>spreading oil</i>	SO	Formulacija napravljena tako da formira površinski sloj pri aplikaciji.
25	pasta	<i>paste</i>	PA	Oblik formulacija pesticida plastičnih svojstava, koji sadrži određenu količinu fino usitnjene aktivne supstance homogeno raspoređene u odgovarajućoj tečnoj podlozi.
26	tečna pasta	<i>liquid paste</i>	LP	
27	koncentrat u obliku gela ili paste	<i>gel or paste concentrate</i>	PC	Čvrsta formulacija koja se primjenjuje kao gel ili pasta, nakon razrjeđenja sa vodom.
28	mast	<i>grease</i>	GS	Veoma viskozna formulacija koja se bazira na ulju ili masti.
29	lak	<i>lacquer</i>	LA	Formulacija koja obrazuje film.
30	prašivo za posipanje prolaza	<i>tracking powder</i>	TP	Formulacija insekticida u obliku praška koji djeluje kontaktno.
31	veoma fino prašivo	<i>flo-dust</i>	GP	Veoma fino prašivo za pneumatsku aplikaciju u staklenicima.
32	prah koji se disperguje u ulju	<i>oil dispersible powder</i>	OP	Formulacija u obliku praha, koja se primjenjuje kao suspenzija nakon dispergovanja u organskoj tečnosti.
33	mamak	<i>ready-to-use bait</i>	RB	Formulacija namijenjena da privuče i bude pojedena (oralno unijeta) od strane štetnog organizma.
34	koncentrat za mamak	<i>bait concentrate</i>	CB	Posebni oblici mamaka.
35	granulirani mamak	<i>granular bait</i>	GB	
36	mamak u obliku bloka	<i>block bait</i>	BB	
37	obloženi mamak	<i>plate bait</i>	PB	
38	zrnasti mamak	<i>grain bait</i>	AB	
39	kapsulirane granule	<i>encapsulated granule</i>	CG	Granula sa navlakom za zaštitu ili kontrolisano opuštanje.
40	ploče	<i>plates</i>	PL	Granule sa navlakom za zaštitu ili kontrolisano opuštanje.
41	štapčić	<i>plant rodlet</i>	PR	Štapčić prečnika nekoliko mm i dužine nekoliko cm koji sadrži aktivnu supstancu.
42	sjeme obloženo pesticidom	<i>seed coated with a pesticide</i>	PS	Sjeme obloženo pesticidima.

[Povratak na prečišćeni tekst](#)